

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Triinu Seppam-Saar
Tallinna Keskraamatukogu
triinu.seppam@tln.lib.ee

Teie 20.03.2024 nr

Meie 25.03.2024 nr 2.3-8/24/690

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles kirjutate:

Kirjutan Tallinna Keskraamatukogust seoses sellega, et raamatukogu on koostamas tehnilist kirjeldust oma esimesele iseteenindusraamatukogule. Selleks saab olema Pirita linnaosas asuv Pirita raamatukogu, mis asub kooliga ühes hoones. Raamatukogul on eraldi sissepääs: <https://keskraamatukogu.ee/raamatukogu/pirita-raamatukogu/>.

Iseteenindusraamatukogu tähendab seda, et teatud kellaaegadel (nt kell 7-10 hommikul ja 20-22 õhtul) saavad lugejad kasutada raamatukogu ka siis, kui personal ise ei ole kohapeal. Iseteenindusautomaadid võimaldavad lugejatel nüüd ise endale kirjandust laenata ja kirjandust ka tagastada.

Kuna iseteenindusraamatukogus ei ole töötajad kogu aeg kohapeal, tuleb vara kaitseks paigaldada raamatukogul kaamerad (üks kaamera teeb pildi lugejatest, kes sisenevad, teised kaamerad paigaldame videosalvestuseks raamatukogu ruumidesse, v.a siis wc-sse). Kaamerad hakkavad salvestama nendel kellaaegadel, kui töötajat ei ole kohapeal. Salvestisi plaanime hoida 30 päeva (usume, et selle aja sees ikka märkame, kui midagi on raamatukogust kaduma läinud vms ja jõuame teha avalduse ka politseile) ja seejärel kustutame need.

*Nüüd aga tekkis meil küsimus, et **kas lugejate teavitamiseks piisab, kui paneme raamatukogu ette ja siseruumidesse sildi, et raamatukogul on vara kaitseks videovalve?** Või tuleb hakata küsima lugejatelt veel eraldi kirjalikult kinnitust vms (mis muidugi tõstaks halduskoormust, suurendaks meie dokumentide ja digidokumentide mahte jne)?*

*Kindlasti lisame info ka raamatukogu kasutamise eeskirja (lihtsalt see tuleb viitega, sest me ei saa lisada seda eeskirja enne, kui lahendus on valmis ning eeskirja kinnitab volikogu) ja andmekaitsetingimustesse: <https://keskraamatukogu.ee/meist/andmekaitsetingimused/>. **Kas on veel midagi, millele peaksime mõtlema seoses videovalvega? On teil häid näiteid, sõnastusettepanekuid?***

Ilmselt ei saa Pirita raamatukogu olema meie ainus iseteenindusraamatukogu.

Andmekaitse Inspeksioon peab vajalikuks esmalt selgitada kaamerate kasutamise üldiseid põhimõtteid ning seejärel selgitame, kuhu Te saate pöörduda abi saamiseks.

Selgitame esmalt, et igasugune isikuandmetega tehtav toiming, sealhulgas ka isiku kaameratega jälgimine ja pildi salvestamine, on isikuandmete töötlemine. Isikuandmeteks loetakse igasugust teavet tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta (isikuandmete kaitse üldmääruse¹ (IKÜM) artikkel 4 punkt 1). Andmetöötlejal on seejuures kohustus järgida IKÜM artiklis 5 sätestatud

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=ET>

põhimõtteid, sh lõiget 1 punkti a, mille kohaselt **peab andmetöötlus olema seaduslik, õiglane ja isikule läbipaistev**.

Toome välja, et reeglina tohib isikuandmeid kaamerate kasutamisega töödelda seadusest tulenevatel alustel (näiteks õigustatud huvi alusel või kui kaamerate kasutamise kohustus tuleb eriseadusest, vt IKÜM artikkel 6 punktid c ja f).

Õigustatud huvi alus võimaldab konkreetsete tingimuste täitmisel kasutada kaameraid nii turvakaalutlustel kui ka sisekorraeeskirjade jälgimiseks/kontrollimiseks (kindlasti peavad olema täidetud seadusest tulenevad tingimused, vastasel juhul on isikuandmete töötlemine õigusvastane). Õigustatud huvi isikuandmete töötlemise alusena saab kasutada üksnes siis, kui andmetöötleja on teostanud viidatud isikute (töötajad ning teised vaatevälja jäävad isikud) kaalumise ning jõudnud järelduseni, et kaamerate kasutamine ei riiva ülemääraselt puudutatud isikute huvisid. Ehk huvide kaalumise peaks selgelt tulenema, milleks on üldse vajalik jälgimist. Soovitame Teil tutvuda õigustatud huvi juhendiga, mis on olemas inspeksiooni [võrgulehel](#).

Lisaks on andmetöötlus õiglane vaid juhul, kui arvestate andmesubjektide andmete töötlemisel viimaste õiguspärase ootustega privaatsuse kaitse osas. Üldreegel on, et jälgimisseadmetiku kasutamine ei tohi ülemääraselt kahjustada selle vaatevälja jäävate isikute õigustatud huve.

Veel selgitame, et isikuandmeid peab koguma ja töötleva ainult selgelt kindlaksmääratud ja õiguspärasel eesmärgidel. See tähendab, et kaamerate kasutamiseks peab olema paika pandud konkreetne põhjus (kas turvakaalutlused, sisekorraeeskirjade jälgimine/kontrollimine või muuks). Kaameraid saab ja peab kasutama vastavalt vajadusele – need peaksid oleme suunatud konkreetsetele määratletud probleemide lahendamisele. Isikuandmeid tohib koguda ja töödelda ainult selgelt kindlaksmääratud ja õiguspärasel eesmärgidel ning neid ei tohi hiljem töödelda viisil, mis on püstitatud eesmärkidega vastuolus. Seega, kui kaamera on paigaldatud vara kaitseks, siis ei saa kaamerasalvestust kasutada teistel eesmärkidel, näiteks töötajate töö jälgimiseks (ka see peab olema väga põhjendatud).

Toome lisaks välja, et kaamerate kasutamise üks tähtsamatest nõuetest on isikute selge teavitamine nii õiguslikust alusest kui ka täpsematest eesmärkidest, sh võimaldamine tutvuda kõigi asjakohaste dokumentidega. See tähendab, et **koostatud peavad olema andmekaitsetingimused**. Andmekaitsetingimused on seotud läbipaistvuse põhimõttega, mis eeldab seda, et isikuandmete töötlemisega seotud teave ja sõnumid on lihtsalt kättesaadavad (näiteks asutuse veebilehel), arusaadavad ning selgelt ja lihtsalt sõnastatud. Siit tuleneb kohustus inimesi jälgimisest teavitada. Täpsemalt reguleerivad seda IKÜM artiklid 12 – 14². Rõhutame, et isikud peavad saama aru eelnimetatud punktide sisust.

Videovalve puhul tuleks kõige olulisem teave esitada teavitussildil: töötlemise eesmärk, õiguslik alus, vastutava töötleja nimi ja kontaktandmed ning info, kus saab tutvuda andmekaitsetingimustega³. Andmekaitse Inspeksioon on loonud kaamera kasutamisest teavitamise [sildi genereerija](#), mis aitab luua nõuetekohase sildi. Kaamerate teavitussildid peavad sisaldama 4 kohustuslikku andmevälja. Üks neist peab olema viide pikemalt loetavatele tingimustele, mis võivad olla osa üldistest andmekaitsetingimustest. Teavitussildid peavad olema nähtaval kohal.

Sealjuures peab andmetöötleja tagama, et ta suudab tuvastada, kes on salvestisi vaadanud (logid, vaatamiste kohta peetav dokument/raamat), et tuvastada, et ei oleks toimunud alusetuid vaatamisi. Kui kasutate turvafirmat, siis peab olema välja toodud täpselt, kes on volitatud töötleja ning muud asjaolud.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>

³ https://www.aki.ee/sites/default/files/dokumendid/kaamerate_juhend_10.11.2021.pdf, lk 31-32

Valvekaamerate kasutamist on inspeksioon selgitanud ka [kaamerate kasutamise juhendi](#) 6. peatükis⁴. Veel saab lugeda videovalve kohta [Videovalve korraldajale | Andmekaitse Inspeksioon \(aki.ee\)](#).

Kokkuvõtteks peabki asutuses olema dokumenteeritud a) õigustatud huvi hindamine, b) kaamerate kasutamise tingimusi ja kindlaid eesmärgi tutvustavad andmekaitsetingimused, ning c) paigaldatud korrektsed teavitussildid.

Siinkohal selgitame lõpetuseks, et Teil on võimalus pöörduda andmekaitsetingimuste korral Tallinna Keskraamatukogu andmekaitse spetsialisti Merit Valgjärve poole e-postiaadressil andmekaitse@tallinnlv.ee. Teie andmekaitse spetsialistil on laialdased teadmised selliste küsimuste lahendamisel (sh korrektse sõnastuse leidmisel erinevates dokumentides).

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Liina Kroonberg
jurist-konsultant
peadirektori volitusel

⁴ https://www.aki.ee/sites/default/files/dokumendid/kaamerate_juhend_10.11.2021.pdf